

Tidan 2025 - Sammanfattning

Provtagningsstation Ösan, Törnестorp 210. Foto: SGS.

Uppdragsgivare: Tidans vattenförbund
Kontaktperson: Ingemar Lindsköld, Mariestads kommun
Tel: 070 - 636 62 17
E-post: ingemar.lindskold@mariestad.se

Utförare: SGS Analytics Sweden AB
Projektansvarig: Kristine Carlson
Tel: 076 - 527 40 69
E-post: kristine.carlson@sgs.com

Rapportskrivare: Elisabet Hilding

Datum: 2026-02-27

BAKGRUND

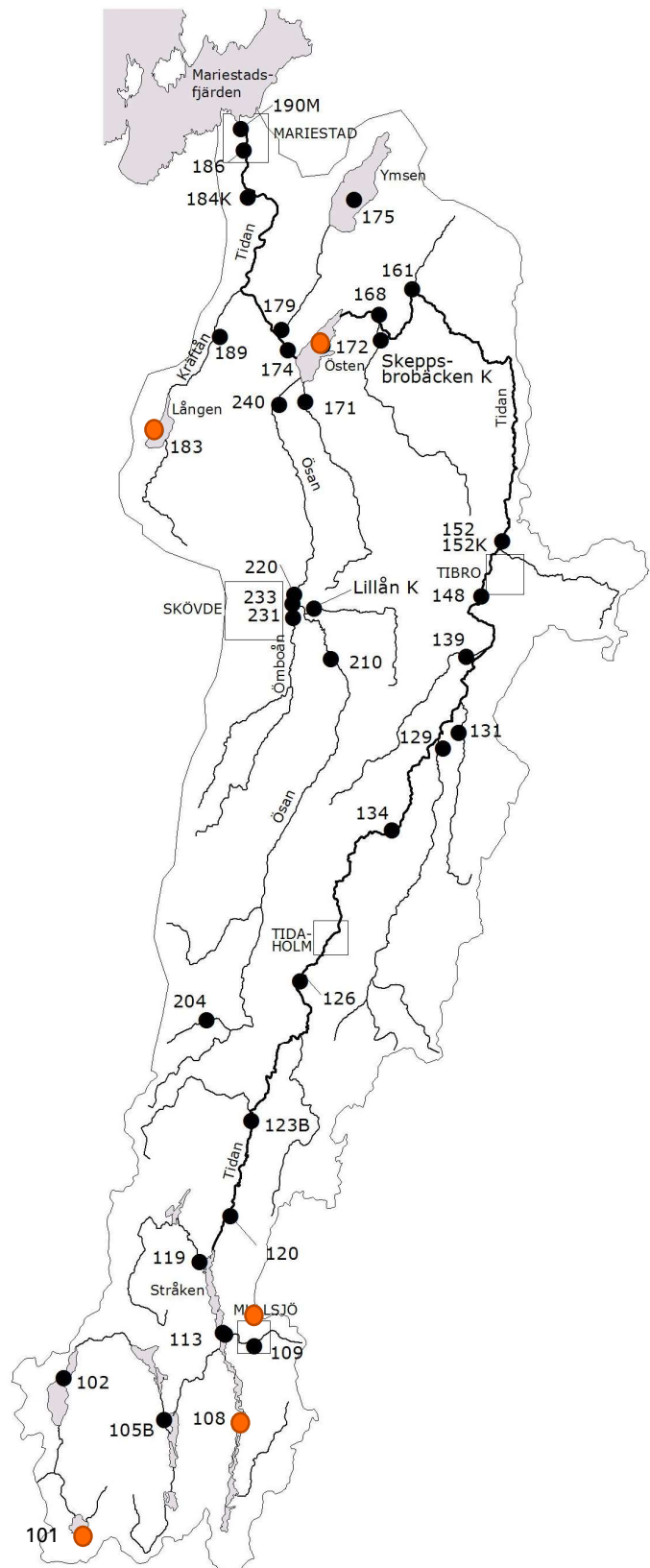
Tidans avrinningsområde är ett delområde inom Göta älvs avrinningsområde och tillhör Västerhavets vattendistrikt. Tidan rinner norrut från dess källområde vid Strängseredssjön (101) i Ulricehamns kommun genom flera sjöar innan den når sjön Brängen, varifrån Tidan rinner söderut till Nässjön och vidare till den långsträckta sjön Stråken (108). I Mullsjö kommun får Stråken tillrinning från Mullsjön (109) och i Stråkens norra ände tillrinning från Svartån. Tidan rinner sedan vidare och passerar genom flera kommuner innan den i Skövde rinner ut i sjön Östen (172) och där blandas med vatten från ett större biflöde, Ösan. Mellan utloppet ur Östen och mynningen i Vätern, som sker i Mariestadsfjärden, tillförs Tidan även vatten från sjöarna Ymsen (via Ölebäcken) och Lången (183; via Kräftån).

Det totala avrinningsområdet är ca 2230 km² stort och består främst av skogs- och jordbruksmark och endast 2% utgörs av sjöyta. Den totala längden på vattendraget Tidan är ca 185 km.

På uppdrag av Tidans vattenförbund har SGS Analytics Sweden AB, tillsammans med Sweco Sverige AB utfört provtagning och analyser enligt "Samordnat recipientkontrollprogram för Tidans avrinningsområde 2022-2025", daterat 2021-09-08.

År 2025 omfattade programmet fysikaliska och kemiska vattenundersökningar i rinnande stationer och sjöar. Även undersökningar av kiselalger (påväxt) och bottenfauna i rinnande stationer samt växtplankton i sjöar. Transporter av kväve, fosfor och organiskt material (TOC) har beräknats vid nio lokaler och statusklassningar (fosfor, siktdjup och klorofyll) har gjorts i enlighet med kontrollprogrammet.

Denna skrift är en sammanfattning av årsrapporten "Tidan 2025". I årsrapporten redovisas resultaten från år 2025 i text och diagram tillsammans med bilagor innehållande metodik, analysresultat, artlistor och fältprotokoll med mera.

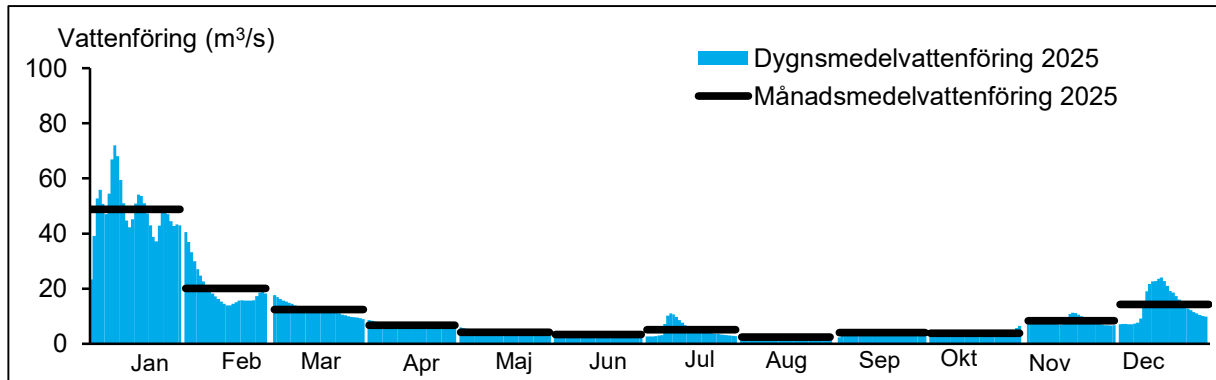

Tidans avrinningsområde med provtagningspunkter. Orangea punkter anger sjöpunkter. Alla punkter provtas inte varje år.

VÄDER OCH VATTENFÖRING

Vid SMHI:s klimatstation i Skövde var årsnederbörden 557 mm, vilket var 23% mindre än medelnederbörden under normalperioden 1991-2020. I Mariestad uppmättes 563 mm, vilket var 8% mindre än normalt. Endast under januari var nederbörden ungefär dubbelt så stor som normalt. Under resten av året var den väsentligt mindre eller normalstor. Årsmedeltemperaturen var 9,0 °C i Skövde och 9,3 °C i Mariestad, vilket var 1,5 respektive 1,4 grader högre än normalt.

Årsmedelvattenföringen vid Tidans mynning till Vänern Marieforsleden (186) var 11,4 m³/s, vilket var hälften av flödet 2024 och det minsta årsflödet under perioden 2010-2025. Under januari, förekom flödestoppar som en följd av stor nederbörd och milt väder inom tillrinningsområdet för Tidans och dess biflöden. Under resten av året var flödet mindre än normalt.

Medelvattenföringen (m³/s) varje dygn samt månadsmedelvattenföringen år 2025 i Tidans vid mynning till Vänern. (Uppgifterna är hämtade från SMHI:s Vattenwebb; Marieforsleden (SUBID 4890); "total stationskorrigerad vattenföring").

VATTENKEMI

Likt tidigare år noterades inga försurningsproblem och buffertförmågan (förmågan att motstå försurning) bedömdes som *mycket god* på samtliga undersökta stationer år 2025.

Halten av organiskt material (TOC) i vatten bedömdes som *mycket hög* i sjön Östen (172y). På övriga stationer var TOC-halterna *låga* eller *måttligt höga* och ungefär i nivå med föregående sexårsperiod. Vattenfärgen bedömdes som *stark* i Tidans vid Marieforsleden (186) och i biflödet Djuran vid Brunstorp (139). I övriga stationer bedömdes vattenfärgen som *svag*, *måttlig* eller *betydlig* och generellt i nivå med eller svagare jämfört med närmast föregående sexårsperiod.

I Djuran (139) och nedströms stationen Tidans vid Åreberg (152) förekommer mer lättroderbara marker än uppströms, vilket generellt avspeglas i *starkt grumligt* vatten. När vattnet passerar sjön Lången (183y) minskar grumligheten.

I bottenvattnet i sjöarna Stråken (108; 35 m djup) och Mullsjön (109; 19,5 m djup) samt i Djuran (139) bedömdes *syrefattiga* förhållanden råda vid provtagningstillfället under hösten. I Öboån före Ösan (233) och i Ösan (220) rådde tidvis *svagt* syretillstånd. I övriga stationer förelåg *syre-rikt* tillstånd.

Årsmedelhalter av näringsämnena kväve och fosfor var lägre än eller i nivå med medelhalter under närmast föregående sexårsperiod. De högsta halterna uppmättes i samband med vårflo- den i april eller i december vid stor nederbörd och relativt stora flöden. Kvävehalten var lägst (*låg*) i sjön Stråken (108y). I övriga stationer var årsmedelhalten *måttligt hög*, *hög* eller *mycket hög*. I Djuran (139), Ösan (210 och 240) samt i Tidans vid Mariedalsleden (186) uppmättes *extremt höga* halter i december och i Djuran även i april.

Årsmedelhalten av totalfosforhalten bedömdes som *extremt hög* i Djuran (139). I ytvattnet i sjöarna Strängseredssjön (101y) och Stråken (108y) samt i Tidan vid Kyrkekvärn (120) bedömdes fosforhalten som *låg* och i övriga stationer som *måttligt hög* eller *hög*.

Statusklassningen med avseende på näringsämnen (fosfor; HVMFS 2019:25) blev *otillfredsställande* i biflödena Djuran (139) och Ömboån före Ösan (233) både utgående från fosforresultaten år 2025 och åren 2023-2025. I stationen vid Tidans mynning till Vätern vid Marieforsleden (186) bedömdes statusen som *måttlig*, vilket överensstämmer med bedömningar sedan åtminstone år 2021. För sjöarna blev statusklassningen *hög* för Stråken (108y) och Mullsjön (109y), *god* för Strängseredssjön (101y) samt *måttlig* för Lången (183y) och Östen (172y) utgående från fosforresultaten år 2025.

I Strängseredssjön (101y) blev statusen avseende siktdjup *otillfredsställande* utgående från år 2025 och *måttlig* åren 2023-2025. I Stråken (108y) blev statusen *hög*, i Mullsjön (109y) *god* och i Östen (172y) samt Lången (183y) *dålig* både år 2025 och perioden 2023-2025. För Lången (som är ca 4 m djup) har klassningen varit densamma varje år sedan 2015 (då statusklassningen började utföras). För Östen (som är ca 1 m djup och därmed egentligen för grund för att siktdjup ska kunna klassas enligt HVMFS 2019:25) har siktdjupet varierat mellan 0,2 och 1m sedan år 2017, vilket innebär att botten i sjön har syns vissa år.

Avseende klorofyll blev statusen för Strängseredssjön (101y) *otillfredsställande* både år 2025 och åren 2023-2025. För övriga fyra sjöar var statusen *god* eller *hög*, vilket är i nivå med tidigare års resultat.

METALLER

Vart tredje år (senast år 2023) undersöks metaller i fyra stationer (120, 152, 186 och 240) i Tidan.

TRANSPORTER OCH AREALSPECIFIKA FÖRLUSTER

Från Tidan tillfördes Vätern ungefär 983 ton kväve, 20 ton fosfor och 4 793 ton organiskt material (TOC) år 2025 (beräknat vid Marieforsleden, 186). Fosfortransporten var ungefär hälften jämfört med år 2024 och en tredjedel jämfört med år 2023. Även transporterna av kväve och organiskt material var relativt små och bland de lägsta under perioden 2015-2025. De arealspecifika förlusterna år 2025 var ungefär 3,2 kg kväve/ha, 0,07 kg fosfor/ha och 16 kg TOC/ha.

PLANKTON

I augusti år 2025 provtogs växtplankton i sjöarna Östen (172) och Lången (183). En klassning av sjöarnas näringsstatus gjordes enligt HVMFS 2019:25. Baserat på resultaten från år 2025 fick sjön Östen hög näringsstatus och Lången god näringsstatus. Statusklassning baserat på treårsmedel för åren 2023-2025 gav Östen god status och Lången måttlig status. Båda sjöarna gavs god status i expertbedömningen.

KISELALGER

Kiselalger undersöktes i åtta stationer. Med avseende på påverkan av näringsämnen och organisk förorening visade Tidan-Trilleholm (184) god/nära måttlig status. Lillån (131), Tidan-Åreberg (152), Klämmabäcken (171), Ösan (210) och Ömboån (231) hamnade alla i måttlig status, men Tidan-Åreberg och Ömboån ligger i den nedre, det vill säga sämre delen av klassintervallet. Djuran (139) och Svesån (229) visade otillfredsställande status. IPS-indexet hamnade dock på gränsen till måttlig status för Svesån, medan Djuran kan sägas närma sig dålig status.

Samtliga stationer bedömdes ha nära neutrala, eller alkaliska förhållanden vad gäller surhet. I Djuran (139) gjordes en expertbedömning från måttligt surt till nära neutralt.

Analysen av missbildningar på kiselalger visade försumbar miljögiftspåverkan på samtliga stationer, förutom Tidan-Åreberg (152) och Svesån (229) som hamnade i svag påverkan av metaller, bekämpningsmedel eller liknade miljögifter.

BOTTENFAUNA

Undersökning av bottenfauna utfördes i sex stationer i Tidans avrinningsområde år 2025: Tidan, Näs (105B), Tidan, Herrekvarn (123B), Tidan, Fröjered (134B), Tidan, Åreberg (152B), Tidan, Trilleholm (184B) samt Ösan, Törnestorp (210B). Vid samtliga stationer klassades statusen avseende näringsämnespåverkan och ekologisk kvalitet som hög utgående från bottenfaunaundersökningarna år 2025 och bedömningsgrunderna HVMFS 2019:25.

Provtagning av bottenfauna i station Tidan, Trilleholm (184B)

Vid expertbedömningen bedömdes statusen med avseende på näringsämnespåverkan som hög vid samtliga stationer. I Tidan vid Herrekvarn (123B) och Fröjered (134B), samt i Ösan vid Törnestorp (210B) bedömdes bottenfaunan vara påverkad av reglering (hydromorfologisk påverkan). Bottenfaunan bedömdes hysa höga naturvärden på samtliga stationer.

Resultat från bottenfaunaundersökningen i rinnande vatten vid sex stationer inom Tidans avrinningsområde år 2025. Statusklassning för näring och ekologisk kvalitet enligt bedömningsgrunderna HVMFS 2019:25 (Havs och vattenmyndigheten 2019) samt expertbedömning med avseende på näring och hydromorfologisk påverkan. Statusklassning färgkodad enligt blå: hög/nära neutralt, grön: god/måttligt surt, gul: måttlig/surt, orange: otillfredsställande/mycket surt, röd: dålig

Station	Statusklassning enligt HVMFS 2019:25				Expertbedömning	
	Ekologisk kvalitet ASPT	Status	Näringsämnespåverkan DJ	Status	Näring	Hymo
105B Tidan, Näs	6,83	Hög	14	Hög	Hög	Hög
123B Tidan, Herrekvarn	6,37	Hög	14	Hög	Hög	God
134B Tidan, Fröjered	6,48	Hög	14	Hög	Hög	God
152B Tidan, Åreberg	6,32	Hög	13	Hög	Hög	Hög
184B Tidan, Trilleholm	5,63	Hög	11	Hög	Hög	God
210B Ösan, Törnestorp	6,59	Hög	13	Hög	Hög	Hög

WWW.SGS.COM

KONTAKTA OSS

SGS Analytics Sweden AB
Olaus Magnus Väg 27
Box 1083, 581 10 LINKÖPING
Tel: 013- 25 49 00
se.info@sgs.com
sgs.com/analytics-se

WHEN YOU NEED TO BE SURE

